

הזדקנות בריאה באוכלוסייה הערבית: פערים, צרכים ופתרונות

ד"ר אלה אוסטרובסקי-ברמן, ד"ר שירלי רזניצקי, נועם דוידוביץ'

היערכות בצל השינויים באוכלוסייה הערבית

היערכות לאספקת שירותי בריאות וסיעוד והשקעה ברפואה מונעת

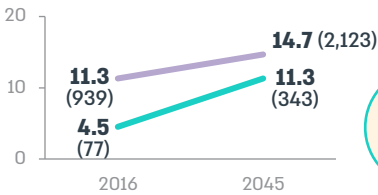
היערכות לשינויים בהיצע ובביקוש לתמיכה פורמלית ובלתי פורמלית

הזדקנות מואצת

היחלשות מערכת התמיכה המסורתית

פערים שליליים בגילאים צעירים יותר ברוב תחומי החיים

תחזית להזדקנות האוכלוסייה – ערבים לעומת כלל האוכלוסייה, באחוזים (באלפים)

שיעור בני 65+ בכלל האוכלוסייה — שיעור בני 65+ באוכלוסייה הערבית

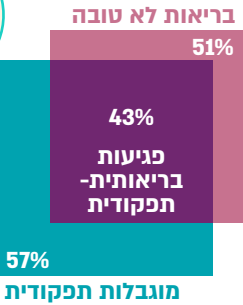
שאלות המחקר:

- הזדקנות מיטבית באוכלוסייה הערבית – אפיון וזיהוי פערים על פי המדדים הלאומיים להזדקנות מיטבית
- זיהוי סוגיות שנתפסות על ידי זקנים ערבים כקריטיות להזדקנות מיטבית וקביעת סדר עדיפויות
- שימוש בשירותים קיימים בחיי היום-יום, זיהוי חסמים ובחינת התאמות הנדרשות לאוכלוסייה הערבית

ממצאים

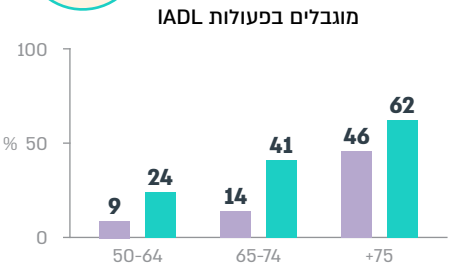
פגיעות בריאותית-תפקודית

כמחצית משובלים בעיות בריאות ותפקוד

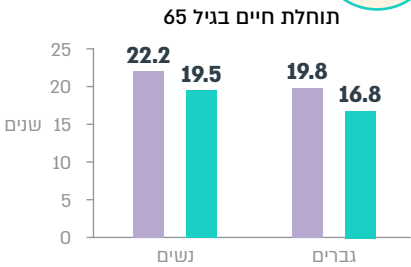

תוחלת חיים והזדקנות מוקדמת

תהליך ההזדקנות מתחיל בגיל צעיר יותר

מקור נתונים: בני 65+ בישראל, שנתון סטטיסטי 2024

תוחלת חיים נמוכה יותר

קשיי נגישות לשירותי הרפואה

- חסור אוריינות רפואית, דיגיטלית וכללית: אי היכרות עם זכויות החולה, מחסור בכישורים דיגיטליים, אי ידיעת השפה העברית ולעיתים גם אי ידיעה של קרוא וכתוב בערבית (בעיקר בקרב נשים זקנות)
- מחסור ברופאים דוברי ערבית המתמחים בגריאטריה או בתחומים רלוונטיים אחרים: "...פגשתי אותו (רופא מומחה לדמנציה), לא הבין מה אני עונה לו כי הוא לא מדבר ערבית, ואני חצי הבנתי אותו, בסוף הסתבר שרשם לי תרופה קשורה בזיכרון וכתב שיש לי בעיה בזיכרון. הייתי בהלם." (בת 70)
- המצב הכלכלי ואי רכישת ביטוחי בריאות הם חסם לרכישת תרופות או לצריכת שירותי רפואה

רפורמת יציב עשויה להקטין את שיעור הרופאים דוברי ערבית.

יותר על שירותים רפואיים

- 44% ויתרו על מעקב/בדיקות רפואיות הרלוונטיות לגילם. שיעור המוותרים גבוה יותר בקרב נשים ובקרב מבוגרים יותר
- 19% ויתרו לעיתים קרובות על רכישת תרופות במרשם
- בשנת הסקר 58% מבני 50+ לא ביקרו אצל רופא שיניים/שיננית
- בקרב ערבים בני 72+ 73% לא ביקרו אצל רופא שיניים/שיננית

זכאים להטבות בטיפולים דנליים לעומת 57% בכלל האוכלוסייה באותו גיל

בריאות ומערכת הבריאות: תפיסות

- הידרדרות בריאותית או צמצום קשרים חברתיים בעת זקנה כתהליך טבעי בלתי נמנע
- הסתמכות על כוח עליון

"האדם מנסה לשמור ולשמור על עצמו אבל אם הגורל מכה בו, זה לא בידים שלו, זה בידים של אלוהים. אני לא יכולתי לשמור על הבריאות שלי בגלל האסונות שקרו לי." (בת 78)

- 80.4% נותנים אמון במערכת הבריאות (לעומת 73% בקרב יהודים)

- צוותי רפואה זוכים לכבוד בקהילה, אך יישום ההמלצות הרפואיות סלקטיבי או חלקי

"גילו עכשיו שיש לי סוכרת, הלכתי לרופא המומחה לסוכרת, ונתן לי לקחת כדורים... אבל אני לא בודק סוכר. אני הולך הרבה ברגל, אף אחד לא הולך כמוני." (בן 76)

המלצות

הפצת מידע ופניות יזומות בנוגע למיצוי זכויות רפואיות בתחומים כגון הטבות בטיפולים דנליים בני 72+, הטבות ברכישת מכשירי שמיעה לבני 65+, משלוחי בית של תרופות במרשם, הטבות ברכישת משקפי ראייה ומכשירי ניהוד המוצעים במסגרת ביטוחים, גופים פרטיים או עמותות

גיוס האמון וההיכרות האישית עם נציגי המערכת הרפואית לצורך קידום היענות לטיפול רפואי

הגברת נגישות שפתית במערכת הבריאות

- תגבור של דוברי ערבית, לרבות אחיות או כוח עזר, במרפאות הסמוכות ליישובים ערביים
- אפליקציה מצומצמת לפעולות בסיסיות בערבית עם הנגשה באמצעות דיבור בדומה לאפליקציות המיועדות לכבדי שמיעה

